

GEESTELIJKE ADVIEZEN

WAARAAN HANGT MIJN ZEKERHEID?

Enkele weken geleden schreef ik in deze rubriek een artikel over de betekenis, de waarde van den Doop voor heel mijn leven.

De v. d. Zaal, predikant bij de Christelijke Gereformeerde Kerk te Urum bespreekt dat stuk in het orgaan van den Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen, „De Saamwerker“.

Ik had o.a. dit geschreven: „Die Doop moet voor U zijn levend, al den dag rentegevend, kapitaal. Zoo moet ge met uw Doop bezig zijn.“

Op een oogenblik (en dat gebeurt toch telkens) ziet ge voor U liggen de boosheid van uw leven. Gij ziet uw zonden, niet alleen van den laatsten tijd, maar van geheel uw leven. De zonden van uw jeugd; uw verborgen zonden; uw openbare zonden; gij wordt er door ontroerd.

Denkt dan aan uw Doop, luistert naar de spraak van God in die sprankelende druppels.

„Zie“, zegt de Heere, „zoals hier uw lichaam met water gewasschen wordt, zoo reinig Ik U van al uw zonden. Ik wasch U rein, Ik doe weg al uw boosheid. Alles, alles, hoe zwart, hoe vuil. Alsof ge nooit sonde had gedaan. Blank als een bloem.“

Dat is zoo machtig vertroostend, dat drijft een zucht van verlichting uit het hart. Dat doet ons herademen. O ja, het is erg, zoo erg met ons, maar God maakt het in orde, om Christus wil. Wij behoeven niet meer bang te zijn om de wille van die zonden; afgewasschen, rein“.

Zoo schreef ik. En wat zegt De v. d. Zaal daar nu van? Dit: „Hier wordt geen onderscheid gemaakt tusschen de belofte en de geloovige aanvaarding daarvan. Dus komt de gedachte op: „Wordt het zó bedoeld: elke gedoopte mag het zeker weten; hem is de belofte gegeven door God. Die niet liegen kan, dat Hij hem Zijn heil heeft gegeven? Hij bezit dus tengevolge van die belofte dat heil? In nood heeft hij alleen maar aan die schat te denken en hij kan zich weer rijk weten, al gevoelt hij zich arm en ellendig door de zonden?“

Den zou het zoo staan: „Bij de Gereformeerde Synode is het zeer waarschijnlijk, dat alle gedoopten wederomgeboren zijn. Bij De van Dijk is dit zeker krachtens Gods belofte. De Synode houdt

ze voor wederomgeboren, bij De van Dijk zijn ze het“.

(Spatieering van mij, v. D.). Tot zoover De v. d. Zaal. Hij zegt dankbaar te zullen zijn voor een duidelijk antwoord van mij. Welnu, ik wil trachten hem dat te geven en wel als volgt. Natuurlijk denk ik er niet aan te leeren, dat alle gedoopten krachtens Gods belofte wederomgeboren zijn. Ik meen, dat ik dit wel zoo vaak en zoo duidelijk heb gezegd, dat ieder, die leest, wat ik schrijf, bij voorbaat kan weten, dat ik dat zeker nooit bedoel. Hoe zou iemand, die, helaas, ziet, dat zoovele gedoopten nooit tot het geloof komen, en die tegelijk belijdt de volharding der heiligen, iets dergelijks ooit kunnen zeggen.

Ik weet, dat geen gedoopte zalig wordt, die niet in het geloof de belofte, die hem in den Doop werd verzegeld in het geloof aanvaardt.

Maar over aanvaarding van de belofte door het geloof ging het immers juist in mijn schrijven.

Volgens ons Doopsformulier betuigt en verzegelt God de Vader mij door den Doop, dat Hij mij tot Zijn kind en erfgenaam aanneemt; de Zoon verzegelt ons, dat Hij ons wusch in Zijn bloed van al onze zonden; de Heilige Geest verzekert ons, dat Hij in ons wil wonen en ons tot lidmaten van Christus wil heiligen.

Dat heeft de getrouwe God des Verbonds toch gezegd, daar kan ik toch op aan?

Wanneer daar nu een mensch is, die zijne zonden ziet en daardoor ontroerd en bevreesd wordt, dan mag hij zich toch op die belofte verlaten, dan mag hij zich daarin toch verheugen?

En als hij dat doet, dan kan hij niet omkomen; want door zich in die belofte te verheugen grijpt hij ze immers in het geloof aan en wordt zij aan hem vervuld?

Als ik De v. d. Zaal goed begrijp, dan zou hij willen hebben, dat een mensch eerst van zijn wedergeboorte verzekerd moet zijn om er van verzekerd te mogen wezen, dat 't heil, waarvan de Doop spreekt, voor hem is. Maar dat is niet juist — God geeft Zijn heil in de belofte niet aan wederomgeborenen, maar aan Zijn bondelingen. En het feit alleen, dat God mij de belofte geeft, geeft mij het recht om de hand op dat heil te leggen en er mij in te verheugen — En, nog eens, doordat ik dit doe is de belofte aan mij vervuld.

Mijn zekerheid hangt alleen aan Gods belofte; op die belofte alleen mag ik mijn zekerheid laten rusten. Op niets anders; ook niet op mijn wedergeboorte.

Als ik dat doe schuif ik weer iets tusschen mij en de belofte in en ben ik de zekerheid kwijt geraakt.

Als De v. d. Zaal de kwestie stelt zoals hij doet, dan blijkt daaruit, dat hij denkt in de categorieën van de Synode van de Gereformeerde Kerken.

De Synode zegt: „wat heb ik aan het heil in de be-

lofte; wat ik nodig heb is het in de wedergeboorte gerealiseerde heil. Daarom moet de Doop, zal hij iets beteekenen, zijn een verzegeling van dat gerealiseerde heil“.

De v. d. Zaal zegt: „ja, de Doop verzegelt de belofte, maar zal ik mij in die belofte mogen verheugen, dan moet ik wederomgeboren zijn“.

In beide gevallen miskent men de werkelijkheid van de genade, zooals die in de belofte tot den bondeling komt.

Aan die belofte meent men niet genoeg te hebben. Men zoekt het in wat men dan noemt de realisering van de genade in den mensch.

Maar dat is noch de taal van de Schrift, noch die van de belijdenis of van het Doopsformulier.

Lees toch eens het Doopsformulier. „En als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen, zoo moeten wij aan Gods genade niet vertwijfelen noch in de zonden blijven liggen, overmits de Doop een zegel en ontwijfelbaar getuigenis is, dat wij een eeuwig Verbond der Genade met God hebben“.

Altijd weer die onmiddellijke greep naar de belofte, naar het Verbond. Wij moeten daar niet tusschen schuiven dat geredeneer over de wedergeboorte. Noch op de ééne, noch op de andere manier.

„Ik beloof het u“ zegt God, dat moet u genoeg zijn om er u op te verlaten en er u in te verheugen.

Of dan de mensch niet moet wederomgeboren worden?

Dat zegt de Schrift duidelijk genoeg. Maar, mij vastgrijpende aan de belofte en mij daarin verheugende, openbaar ik de wedergeboorte en naarmate ik dat meer doe zal die wedergeboorte bij mij krachtiger zijn en heerlijk.

Ik hoop, dat De v. d. Zaal dit antwoord duidelijk vindt en dat hij gevoelt, dat in zijn aanpak van het probleem nog iets is overgebleven van het synodale zuurdeeg.

D. v. D.

CORRESPONDENTIE.

Het is ons plan volgende maand te disponeeren over het abonnementsgeld van 1 April—30 September 1947. Abonnees, die er de voorkeur aan geven het verschuldigde bedrag af 4.— per giro te voldoen, verzoeken wij vriendelijk dit te doen vóór 10 April a.s. op postrekening No. 406040 Bureau „De Reformatie“, met vermelding van den juiste naam volgens het adresbandje.

Abonnees welke via den Boekhandel zijn geabonneerd, moeten niet aan ons, doch aan hun boekhandelaar betalen.

De Uitgevers.

En ondanks alles wat de synode besloot, bleef de brandende vraag: „mogen alleen de kinderen van belijdende leden of ook die van „bijwoners“ gedoopt worden?“ — onbeantwoord.

Daarom bleef het conflict en moest het feller worden.

De synode van 1836 gaf geen schijn van een oplossing“).

We zullen het er voor deze week bij laten. 't Lijkt me beter met het nieuwe onderdeel in een nieuw artikel te beginnen.

C. V.

*) Zie over de houding van de Synode van 1836 en het conflict De Cock-Scholte:

H. de Cock, „Hendrik de Cock“ 2, p. 531.2. „Op de eerste Synode werd het echter niet zó behandeld dat het gevoelen der Synode hieromtrent duidelijk en bepaald werd uitgesproken.“

Dr L. H. Wagenaar, „Het Reveil en de 'Afscheiding'“, Heerenveen, 1880, noemt Scholte de ziel der synode. Deze „erkende als eenig norma voor kerkelijk leven „Gods Woord“ en de synode van Amst. deed de eerste schrede op den weg, dien het volgend jaar de synode van Utrecht met volle bewustzijn insloeg“. Volgens W. doorzag De Cock dit streven niet; „hij gaf zooveel mogelijk toe: „... slechts één artikel verraadt zijn invloed, en schijnt een concessie aan zijn kerkbegrip“. W. bedoelt natuurlijk het door ons geciteerde, dat handelt over den rustdag. Zie p. 212 v.

J. Verhagen Jr., „De Geschiedenis der Christelijke Gereformeerde Kerk“, Kampen, 1881, p. 557. „Broederlijke en eensgezindheid kenmerkt deze vergadering, die te midden van kruis en vervolging werd gehouden. Wel is waar verschilden de leden in eenige punten, maar dat verschil trad niet op den voorgrond en men kon met dankbaarheid aan God 12 Maart de bijeenkomsten sluiten“.

Dr H. Bouwman, „De Bazuin“, 24 Maart 1923. Het verschil van inzicht tusschen De Cock en Scholte „kam reeds uit op de eerste Synode van de kerken der afscheiding... op deze eerste vergadering... rees verschil over de vraag wat als Gereformeerd moest worden aangemerkt, inzake kerk en doop. De Synode wilde tusschen De Cock en Scholte geen partij kiezen, en stelde in hare besluiten beide gevoelens onverzond naast elkander... Juist doordat de Synode deze kwestie niet diep genoeg pende en niet juist genoeg stelde kwam er weldra groote beroering.“ Dit art. is een letterlijke weergave van: „De crisis der Jeugd“, p. 12, 2e al., tot p. 16 al. 2.

Dr J. C. van der Does, „De Afscheiding“ 2, Delft, z. j. p. 292 v., geeft een levendige schets van de Synode van 1836. Hij gaat op de kwestie De Cock-Scholte niet nader in en omschrijft haar alleen met de woorden van Scholte: reeds eerder vermelde terugblik uit 1863.

Dit artikel draagt het opschrift „Rustdag“. En het begint zó: „De gemeenten zullen ernstiglijk worden vermaand tot getrouwe heilgung van den Rustdag des N. Verbonds, als zijnde de Dag des Heeren; zulende, buiten de werken der barmhartigheid en liefdadigheid, de wekelijksche arbeid en nering stilstaan, opdat niet de toorn des Heeren over Zijne gemeente grootelijks ontsteke wegens de schending van den Sabbath. De lidmaten der gemeenten EN DE BIJWONERS zullen met den herderstaf des Goddelijken Woords, wegens de overtreding in deze, geleid en gehoord, en zoo zij zich tegen deze zachte vermaning verzetten, zullen zij door de magt der sleutelen des hemelrijks aan de dienaren CHRISTI en opzieners der gemeente gegeven, gecensureerd, en zoo zij zich daartegen verhardden, als verachters der ordonnantiën Gods afgesneden worden“ 5).

Wat ons bij de lezing van deze zinnen direct moet opvallen is het feit, dat de beschouwing van de gemeente, zooals De Cock die aanhing en verdedigde met huid en haar — en dat nog wel door een synodaal woord — thans als volkomen normaal en geldig de kerkelijke wereld der Afscheidenen wordt ingedragen. De Cockiaansche „bijwoners“ verschijnen hier immers met het officiële kerkelijke merk en met den hun door De Cock gegeven naam — die zoo dus een min of meer officiële wordt — op het kerkelijke erf. En ze worden inderdaad als werkelijk tot de kerk van Christus behorende ten tooneele gevoerd. Wordt niet van hen gezegd, dat ze voorwerpen van kerkelijke tucht kunnen worden? En is het niet een goede, oude en veel beproefde regel, dat de kerkelijke tucht zich alleen uitstrekt tot hen die lid van de kerk zijn? Maar dat dan ook zij, die in het bereik van de kerkelijke tucht vallen als inderdaad tot de kerk behorende moeten worden erkend?

Ja, in deze woorden ontvangt De Cock eigenlijk alles wat hij maar begeeren kan. Bijwoners behooren tot de kerk — mag men dan hun kinderen den doop onthouden?

Alleen, we moeten er goed op letten, dat evenmin als in de voorafgaande artikelen de Scholtiaansche opvatting — hoewel ze er duidelijk in doorstraalt — rechtstreeks geleerd en vastgesteld wordt, thans de Cockiaansche visie direct en qua talis als de alleen geldige aan het afgescheiden kerkevolk „bindend“ wordt opgelegd.

*) Idem, p. 30. De onderstreeping van „bywoners“ is van mij, C. V.

Of zit De Cock door deze uitspraak toch ook weer niet zoo in de klem, dat er geen ontsnappen meer mogelijk is? Is het soms gecoorloofd, of misschien wel geboden, het accent op deze uitspraak zó te plaatsen, dat door haar met kracht de eisch wordt gehandhaafd, dat de kinderen der gemeente beëlijst gedoopt moeten worden? Moet ze dus niet zoo worden verstaan, dat ze tegengaat en veroordeelt de ook toen reeds veelvuldig voorkomende zonde van het ongedoopt laten opgroeien der kinderen? Als men de eerste zin van dat artikel der acta zó leest wordt niet gezegd, dat alleen maar kinderen van belijdende leden gedoopt moeten worden. Die kwestie laat hij dan onaan-geroerd. De uitspraak bevat dan alleen een oproep om den kinderdoop als zoodanig stipt te handhaven en in eere te houden. Of, met andere woorden, de synode wilde dan met deze stelling geen uitspraak doen over het meningsverschil, dat De Cock en Scholte uiteendreef, doch accentueerde alleen de noodzakelijkheid van den kinderdoop.

We worden ook geen steek wijzer door de laatste zinsnede van dit artikel. Daarin wekt de synode de Leeraars op „om getrouwelijk te handelen naar den Woorde Gods en de daarop gegronde Formulieren van eenigheid, in de bediening van het teeken en zegel des verbonds, opdat door het ligtvaardiglijk handelen in deze de toorn Gods niet over de gemeente gebragt worde, door de onthelling Zijns verbonds“ 4).

Dit klinkt nu alles wel heel mooi en goed — maar we hebben er met het oog op de hangende kwestie toch feitelijk niets aan. Want de centrale vraag, welke tusschen De Cock en Scholte in geding was, was juist deze: wat is het getrouwelijk handelen in de bediening van het teeken en zegel des verbonds? Is die man getrouw, welke alle kinderen der gemeente, dus van belijdende leden en van volwassen doopliden, doopt; of is hij het, die alleen de kinderen van belijdende leden aan het doopvont ontvangen wil? Neen, deze uitspraak snijdt geen hout. Want en De Cock en Scholte waren overtuigd in hun doopspraktijk te handelen naar het Woord Gods en de daarop gegronde Formulieren van eenigheid.

Als we deze onzekere, naar twee kanten wijzende en het eigenlijke punt van geschil omzeilende uitspraak goed op ons hebben laten inwerken, beleven we een merkwaardige verrassing bij het lezen van het laatste van de straks genoemde artikelen der „Handelingen“.

Als we deze onzekere, naar twee kanten wijzende en het eigenlijke punt van geschil omzeilende uitspraak goed op ons hebben laten inwerken, beleven we een merkwaardige verrassing bij het lezen van het laatste van de straks genoemde artikelen der „Handelingen“.

*) Idem, p. 29.

worden voor der geloofs n tot het ge- Men kan nu rde stelregel ode van 1836 ler kerk zijn worden. Cock nog niet meer ze te- immers vol- schouw deze : meer als : slechts bij- e n! Had hij pliden, welke kenden, niet geen „lede- deren van de verkelijk van rect over hen praak hebben

id het klimaat taltiaansch is, r De Cock in lijk zó: „De ligt, om aan zegel des H. lewijn, volgens mulieren van hunne ouders e beloften des ook hun zaad

id m a t e n cht zijn hunne rikte ze niet iften, wanneer e gebruikelijke : t e n e n“? aansche kom- orden geinter- deze lidmaten

Gemeente Jesu Maart en vol- H. Hoveker. 1836, p. 27/28.